

Posudek školitele na disertační práci Mgr. Martiny Bezouškové:

České novobarokní sochařství

Počátky českého moderního sochařství bývají spojovány s osamělými postavami V. Levého a J. V. Myslbeka, ale ve skutečnosti šlo o mnohem složitější historický fenomén, který ovšem pod hlavičkou novobaroka podléhal odsudku jak od skalních modernistů (Nebeský, 1946), tak od zastánců socialistického realismu (Starý, 1951). Záslouhou M. Bezouškové je, že ho otevřela zevrubnějšímu uměleckohistorickému zkoumání.

Bezoušková si dobře uvědomuje, že otázka je mnohem širší, protože zahrnuje i hodnocení baroka jako takového a v tom směru dobře rekapituluje historii rehabilitace baroka, jak proběhla od Burckhardta přes Wolflina, Riegla až k Birnbaumovi v teorii a dějinách umění. Chápe také, jak důležitá byla změna vkusu v polovině 19. století ve Francii za Napoleona III., kdy byl znovu oceněn společenský reprezentační potenciál baroka a rokoka a jak byl z tohoto důvodu oživen po Ilgově kulturně politické intervenci v Rakousku-Uhersku, což se hned projevilo i v Praze baldachýnem královského pavilonu od F. Ohmanna a C. Kloučka na Zemské jubilejní výstavě roku 1891. V plastickém dekoru jejich staveb (Hergessel, Procházka) i v některých exponátech její umělecké výstavy (zejména Oběť víry od Ludvíka Wurzela) se už přihlásilo novobaroko jako aktualita, která podstatně poznamenala českou výtvarnou kulturu devadesátých let.

Bezoušková podrobně sleduje implementaci novobaroka a ukazuje, že je třeba rozlišovat její průběh v architektuře a dekorativním umění, kde je její hlavní referenční osobou Celda Klouček, a ve volné tvorbě, kde dominuje František Bílek. Její zájem ovšem neplatí jen těmto hlavním postavám, ale zahrnuje celou plejádu dnes už polozapomenutých umělců, kteří ale utvářeli pestrý kulturní reliéf své doby.

Autorka šla do archivů a z dobového tisku vytěžila zajímavý slovní i obrazový materiál, bohatě ilustrující dobovou produkci. Zhodnotila důležitost obrazových vzorníků a jejich využití v okruhu pražské Uměleckoprůmyslové školy. Vysledovala vliv společenských událostí, jako byla kupříkladu pražská asanace s jejím mimořádným akcentem na památkovou problematiku Prahy a jejího barokního "genia loci". Pochopila tehdejší požadavky na "malebnost", a to jak se promítly do tvorby architektů a dekorativních umělců. U Kloučka vysledovala jeho cestu od "volné renesance" k novobaroku a secesi a poskytla modelové příklady přechodů ve stylovém pojetí dekoru ve spolupráci architekta s dekorátérem (tzv. Schierův dům, Valterův palác, Koulova rezidence).

U volné plastiky sledovala díla prezentovaná na výstavách Krasoumné jednoty, zabývala se pomníky, včetně jejich nerealizovaných návrhů, funerální plastikou i neúspěšnými soutěžními projekty.

Při této objevné heuristické práci ale také hned hodnotila výtvarný a umělecký význam všech těchto děl. Položila si nesnadnou otázku, v čem mohl spočívat přínos této kvalitativně velmi rozrůzněné produkce. Nebála se v tom směru hledat souvislosti až do 30. let 20. století, kdy došlo, jak známo, k nové vlně zájmu o baroko. Došla k závěru, že u novobaroka " se jedná o expresivní stylový proud, který sochaře zavedl na práh 20. století, nikoli pouhým statickým příkladem vzorů přebíraných z baroka, ale tím, jak baroko pracovalo s rytmizací dekoru, artikulací prostoru i výrazovou expresivitou. Samo o sobě novobaroko nebylo perspektivním, vývoje schopným směrem vzhledem ke svým historizujícím reziduí, tento potenciál měly pouze stylové možnosti, s nimiž pracovalo. Závěr 19. století potvrzuje, že k modernosti nevede jen jediná cesta a že novobaroko bylo v rámci volné sochy jedním ze způsobů, který svou tvárností a variabilitou zjednodušil přijetí nové artikulace hmoty na počátku 20. století (s. 111 - 112). S tímto závěrem lze, podle mého názoru, zcela souhlasit.

Martina Bezoušková splnila všechny studijní povinnosti a její disertační práce splňuje výborně nároky na ni kladené. Navrhuji klasifikaci Prospěla.

prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc.
školitel

Praha, 7. 1. 2019

